

**Тематика
семінарських занять з дисципліни
«Психологічні основи профорієнтаційної
роботи»**

Заняття №1

Загальні основи профорієнтації

План:

1. Предмет, об'єкт, завдання та основні підходи профорієнтації
2. Функції профорієнтації
3. Категоріальний апарат профорієнтації.
4. Основні методологічні засади профорієнтації
5. Структура та основні напрями профорієнтаційної роботи
6. Форми та методи профорієнтаційної роботи зі школярами
7. Навчально-методичний кабінет профорієнтації.

Самостійна робота студента

1. Психологічні основи профільного навчання та його роль у профорієнтації школярів.
2. Формування готовності до профільного навчання

Література для самостійного опрацювання:

1. Готовність учня до профільного навчання / Упорядник : В.Рибалка. За заг. ред. С.Максименка, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с. (Психологічний інструментарій).
2. Закон України «Про вищу освіту». Науково-практичний коментар / За заг. Ред.. В.Г.Кременя. – К., 2002. – 10 с.
3. Концепція профільного навчання в старшій школі //Газета «Завуч», №16, 2004. – С. 3-19.

Основна література:

1. Балл Г. О. Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації школярів // Професійна діагностика / Упорядник Т. Гончаренко. – К.:Ред. Загальнопед. газ., 2004. – 120 с. – С.4-19. - (Бібліотека «Шкільного світу»).
2. Грецов А. Г. Выбираем профессию. Советы практического психолога / А. Г. Грецов. – СПб.: Питер, 2006. – 224 с. – С. 17-30.
3. Зеер Э.Ф. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов. - 2-е изд., перераб., доп. / Э.Ф. Зеер. – М.: Академический Проект;

- Екатеринбург: Деловая книга, 2003. – 336 с. – («Gaudeamus»).
4. Коропецька О. М. Профорієнтація та профпідбір: Навчальний посібник / О. М. Коропецька. – Івано-Франківськ, 2005. – 236 с.
 5. Коропецька О.М. Профорієнтація та профпідбір: Навчальний посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / О. М. Коропецька. – Івано -Франківськ: Місто НВ, 2009. – 348 с.

Додаткова література

1. Пряжников Н.С., Пряжникова Е.Ю. Психология труда и человеческого достоинства: Учебн. пособие для студ. высш. учеб. заведений. - М.: Изд. центр "Академия", 2001. – С. 328, 353-362.
2. Психологический словарь (под ред. В.П.Зинченко, Б.Г.Мещерякова). – М.: Педагогика - Пресс, 1996. – 440 с.
3. Психологічний словник / За ред.. В.І.Войтка – К.: Вища школа, 1982. – 216 с.
4. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности (пособие для специалистов, работающих с персоналом /Науч. ред. А.А. Деркач/. - М.: Изд. Дом "Красная площадь", 1996. – С. 34-35. – 400 с.
5. Учебно-методический кабинет профессиональной ориентации /Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1986. – 112 с.

Теми рефератів та доповідей:

1. Становлення і розвиток профорієнтації як галузі наукового знання
2. Розвиток профорієнтації в Україні на сучасному етапі
3. Виникнення і розвиток профорієнтації в Україні.
4. Порівняльний аналіз розвитку вітчизняної профорієнтації в 20-30-х та 90-х роках.
5. Основні напрями діяльності профцентру.
6. Сутність і основні стратегії профорієнтаційної роботи.
7. Методи профорієнтації.
8. Особливості профорієнтаційної роботи з дітьми старшого шкільного віку.

Завдання для самоконтролю:

1. Дайте визначення та назвіть основні підходи профорієнтації.
2. Назвіть основні напрями профорієнтаційної роботи.
3. Назвіть основні методологічні принципи профорієнтації.
4. Які основні форми профорієнтаційної роботи зі школярами?
5. Назвіть основні структурні компоненти профорієнтації.
6. В чому полягає завдання профосвіти і виховання?
7. Назвіть основні види профконсультації та охарактеризуйте

особливості кожного з них.

8. Які основні завдання профорієнтації?
9. Яким повинно бути матеріальне забезпечення кабінету профорієнтації?
10. Назвіть основні напрями профільного навчання в сучасній загальноосвітній школі.
11. Що означає поняття особистісна готовність до профільного навчання?
12. За якими вимірами визначають особистісну готовність до профільного навчання?
13. Назвіть основні складові особистісної готовності
14. Поясніть, що означає готовність за діяльнісним виміром.
15. Що означає готовність за генетичним виміром?

Заняття №2

Психологічні основи професійного самовизначення

План:

1. Психологічний зміст та співвідношення понять «професійне самовизначення», «професійна орієнтація», «кар'єра» та «професійний вибір».
2. Психологічна сутність професійного самовизначення
3. Типи, рівні та етапи професійного самовизначення.

Самостійна робота студента

Теорії професійного самовизначення:

1. Психодинамічні теорії (З.Фройд, А.Адлер, К.Хорні);
2. Теорія батьківських установок Еллі Роу;
3. Теорія професійного розвитку Дж.С'юпера;
4. Теорія компромісу з реальністю Е.Гінзберга.
5. Сценарна теорія Еріка Берна;

Література для самостійного опрацювання:

1. Адлер А. Понять природу человека – СПб.: Гуманитарное агентство «Академический проект», 1997. – 256 с.
2. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. – СПб., 1992. – 400 с.
3. Бодров В.А. Психология профессиональной пригодности. Учебное пособие для вузов. – М.: ПЕР СЭ, 2001. – 511 с. – С. 181-187.
4. Столяренко Л.Д. Педагогическая психология. – Ростов н/Д: "Феникс", 2000. – С. 400-415.
5. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности: Пер. с англ. – СПб.: Питер Пресс, 1997. – 608 с.

Основна література:

1. Гинзбург М.Р. Психологическое содержание личностного самоопределения // Вопросы психологии. – 1994. - №3.
2. Гинзбург М.Р. Личностное самоопределение как психологическая проблема // Вопросы психологии. – 1988. №2. – С. 20-26.
3. Головаха Е.И. Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи. – К., 1988. – 142 с.
4. Коропецька О.М. Профорієнтація та профпідбір: Навчальний посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / О. М. Коропецька. – Івано -Франківськ: Місто НВ, 2009. – 348 с. - С. 65-87.
5. Пряжников Н.С. Профессиональное и личностное самоопределение. – М.: Ин-т практической психологии. – Воронеж : НПО «МОДЭК», 1996. – 256 с.
6. Пряжников Н.С. Методы активизации профессионального и личностного самоопределения: Учебно-методическое пособие. – 2-е изд., стер. – М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2003. – 400 с. – С. 6-19
7. Пряжников Н.С., Пряжникова Е.Ю. Психология труда и человеческого достоинства: Учебн. Пособие для студ. высш. учеб. заведений. -М.: Изд центр "Академия", 2001. – 480 с. – С .54-86.

Додаткова література

1. Зеер Э.Ф. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов. - 2-е изд., перераб., доп. – М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2003. – 336 с. – («Gaudeamus»).
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2-х кн. Кн.1: Соціальна психологія особистості і спілкування. – К.: Либідь, 2004. – 576 с.
3. Орбан Л.Э. Становление личности: монография. – М.: Луч, 1992. – 112 с.
4. Психологический словарь (под ред. В.П.Зинченко, Б.Г.Мещерякова). – М.: Педагогика - Пресс, 1996. – 440 с.
5. Психологічний словник / За ред.. В.І.Войтка – К.: Вища школа, 1982. – 216 с.
6. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред.. П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
7. Шавир П.А. Психология профессионального самоопределения в ранней юности. - М.: Педагогика, 1981. – С.8-26, 76-89. – 91с.

Темі рефератів та доповідей:

1. Професійне самовизначення як пошук сенсу в трудовій діяльності.
2. Ціннісно-сміслові основи професійного самовизначення підростаючої

особистості.

3. Культурно-історичний сенс виникнення проблеми професійного самовизначення.
4. Особливості професійного самовизначення підлітка в сучасних соціально-економічних умовах.
5. Проблема відчуження людини від праці в поглядах Е. Фромма.
6. Професійне самовизначення і проблема самоактуалізації.
7. Професійне самовизначення як показник пізнавальної активності і самостійності школяра.
8. Методи активізації професійного самовизначення.
9. Вплив сім'ї на особистісне і професійне самовизначення підлітка.
10. Спрямованість особистості як фактор професійного самовизначення підлітка
11. Взаємозв'язок типу особистості з її професійним самовизначенням.
12. Вплив "Я-концепції" на професійне самовизначення підлітка.

Завдання для самоконтролю:

1. В чому полягає сутність професійного самовизначення?
2. В чому полягає відмінність між професійним і особистісним самовизначенням?
3. Яка основна мета професійного самовизначення?
4. Аналізуючи потенційні можливості самореалізації особистості, М.С.Пряжніков виділив сім типів професійного самовизначення. Назвіть і поясніть, як ви розумієте кожен з них.
5. Назвіть рівні самореалізації за М.С. Пряжніковим.
6. Назвіть рівні самовизначення, виділені Є.О. Клімовим
7. Назвіть, які типи самовизначення виокремила А.К.Маркова?
8. Які теорії професійного самовизначення Ви знаєте?
9. Назвіть психодинамічні теорії професійного самовизначення.
10. Що впливає на професійне самовизначення людини згідно з теорією З.Фрейда?
11. Які чинники впливають на вибір професії людини згідно з теорією А.Адлера?
12. Що лежить в основі вибору професії згідно з поглядами К.Хорні?
13. В чому полягає суть теорії батьківських установок Еллі Роу?
14. Що лежить в основі теорії самовизначення Д.С'юпера?
15. Назвіть етапи професійного самовизначення в теорії Д. С'юпера.
16. Дайте загальну характеристику теорії професійного самовизначення Е.Гінзберг.
17. В чому полягає суть сценарної теорії Е.Берна?
18. Як впливає сценарій на професійне самовизначення особистості?

Заняття №3

Вивчення професійної спрямованості особистості

План:

1. Професійна спрямованість як визначальний фактор вибору професії
2. Інтереси, наміри, нахили та ідеали у структурі професійної спрямованості
3. Виявлення професійних інтересів і нахилів:
 - анкета інтересів;
 - «карта інтересів»;
 - ДДО Є.О. Клімова;
 - методика Л. Йовайши
 - методика «психометричний тест» С.Делінгер
4. Визначення типу особистості та професійної спрямованості за методикою Дж. Холланда.
5. Виявлення особистісної спрямованості особистості за К. Юнгом.
6. Дослідження соціономічного типу особистості за методикою Мегеля-Овчарова
7. Вивчення мотивів вибору професії та мотивації навчання:
 - методика визначення рівня домагань особистості В.Гербачевського
 - методика визначення мотивації до успіху і уникнення невдач А.Реана
 - методика «Самооцінка сили волі» Є.П.Ільїна, Є.К.Фещенко

Самостійна робота студента:

1. Проблема мотивації та мотиви вибору професії
2. Психологічні теорії мотивації

Література для самостійного опрацювання:

1. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 536 с. – С.386–389, – С. 439-451.
2. Коропецька О.М. Профорієнтація та профпідбір: Навчальний посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / О. М. Коропецька. – Івано -Франківськ: Місто НВ, 2009. – 348 с. - С. 108-116.

Основна література:

1. Батаршев А.В. Базовые психологические свойства и профессиональное самоопределение личности: Практическое руководство по психологической диагностике. – СПб.: Речь, 2005. – 208 с. – С.79-88, – С. 207-208.
2. Боровский А.Б., Потапенко Т.М., Щекин Г.В. Система методов профессиональной ориентации. Кн. II. Методики проф-ориентационной работы (приложение): Учебно-метод. пособие. – К.: МЗУУ, 1993. – С.3-20.
3. Введение в психологию / Под ред А.В.Петровского. –М.: "Академия", 1998. – 496 с. – С .401-407
4. Вилюнас В. К. Психологические механизмы мотивации человека. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 288 с.
5. Готовність учня до профільного навчання / Упорядник В. Рибалка. За заг. ред. С. Максименка, О. Главник. – К.: Мікрос, СВС. 2003. – 112 с. – С.73-92.
6. Комінко С.Б., Кучер Г.В. Кращі методи психодіагностики: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 406 с.– С.155-158, – С. 220-237, – С. 268-272.
7. Орлов А. Б. Склонность и профессия. – М.: Знание, 1983. – 80 с.
8. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с. – С. 141-144.
9. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Практикум: Навч. посібник. – К.: Каравела, 2008. – 336 с. – С. 21-26.
10. Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента: Учебное пособие, 2-е изд. /Под ред Г.С. Никифорова, М.А. Дмитриевой, В. М. Снеткова. – СПб.: Изд-во СПб. университета, 2001. – 240 с. – С. 26-41.
11. Практикум по возрастной психологии: Учеб. Пособие /Под ред. Л.А.Головей, Е.Ф.Рыбалко. – СПб.: Речь, 2002. – 694с.
12. Рогов Е.И. Вырор профессии: Становление профессионала. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 336 с.

Додаткова література

1. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психологической диагностике. – К.: Наукова думка. – 1989. – 528с.
2. Галян І.М. Психодіагностика: Навч. посібник – К.: Академвидав, 2009. – 464 с. (Серія «Альма-матер»).
3. Занюк С.С. Психология мотивации: Теория и практика мотивирования. – К.: ИНКОС, 2001. – 144с.

4. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы -СПб.: Изд-во "Питер", 2000. – 512 с.
5. Климов Е.А. Основы психологии. Практикум: Учебное пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 175 с.
6. Максименко С.Д. Генеза здійснення особистості. –К.: Вид-во ТОВ, «КММ», 2006. – 240 с.
7. Маслоу А. Мотивация и личность – СПб.: Евразия, 2001. – 472 с.
8. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы / Пер. С англ. – М.: Смысл, 1999. – 425 с.
9. Обозов Н.Н., Щекин Г.В. Психология работы с людьми. – К.: МАУП, 1996. – 136 с.
10. Павлютенков Е.М. Кем быть? – К. Изд. "Молодь", 1989. – 200 с.
11. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред. П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
12. Психологія праці та професійної підготовки особистості: Навч. пос. / за ред. П.С.Перепелиці, В.В.Рибалки. - Хмельницький: ТУП, 2001. – 330 с.
13. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности (пособие для специалистов, работающих с персоналом / Науч. ред. А.А. Деркач. – М.: Изд. Дом "Красная площадь", 1996. – 400с. / Науч. ред. А.А. Деркач/.
14. Собчик Л.Н. Введение в психологию индивидуальности. Теория и практика психодиагностики. – М., Институт прикладной психологии. 1998. – 512 с.
15. Собчик Л.Н. Психодиагностика в профориентации и кадровом отборе. – СПб.: Речь, 2002. – 72 с.
16. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность: Перевод с нем. – М., 1986. Т.1. – 408 с.

Тема рефератів та доповідей

1. Спрямованість як провідний фактор професійного самовизначення особистості
2. Роль професійної мотивації у виборі професії.
3. Спрямованість і здібності у професійному самовизначенні підростаючої особистості.
4. Розвиток уявлень про професійну і життєву перспективу у дітей старшого шкільного віку.

Завдання для самоконтролю

1. Як Ви розумієте поняття «професійна спрямованість» ?
2. Виокреміть складові, що входять у структуру професійної спрямованості
3. Розмежуйте поняття «мотив діяльності» і «спрямованість діяльності».

4. Назвіть складові елементи мотиву професійної діяльності?
5. Назвіть параметри, за якими визначається якісна сторона особистісної (в тому числі і професійної) спрямованості?
6. Назвіть типи професійної спрямованості за Дж.Холландом?
7. Назвіть типи особистісної спрямованості за К.Юнгом?
8. Дайте характеристику психометричного методу виявлення особистісної та професійної спрямованості С.Делінгер.

Заняття №4

Вивчення ціннісних орієнтацій особистості

План

1. Поняття ціннісних орієнтацій у психології
2. Роль ціннісних орієнтацій у професійному самовизначенні
3. Методи вивчення ціннісних орієнтацій:
 - Експрес-діагностика соціальних цінностей особистості за Н.П.Фетіскіним
 - Опитувальник особистісної орієнтації Джоунса і Крендалла
 - Методика вивчення ціннісних орієнтацій М.Рокіча
 - Тест смисложиттєвих орієнтацій Д.О.Леонтьєва
 - Тест визначення рівня самоактуалізації Е.Шострома

Самостійна робота студента:

1. Боришевський М.Й. Духовні цінності у становленні особистості громадянина // Педагогіка і психологія. – 1997. №1 – С.144-150.
2. Галян І.М. Психодіагностика: Навч. посібник – К.: Академвидав, 2009. – 464 с. (Серія «Альма-матер»). – С. 273-279.

Основна література

1. Батаршев А.В. Базове психологические свойства и профессиональное самоопределение личности: Практическое руководство по психологической диагностике. – СПб.: Речь, 2005. – 208 с. – С. 104-107, – С. 157-169.
2. Боришевський М.Й. Ціннісні орієнтації у контексті психологічних механізмів становлення особистості // Духовність як основа консолідації суспільства. Міжвузівський наук. зб. – Т.16. – К., 1999. – С. 67-71.
3. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 536 с. – С. 417-420
4. Леонтьев Д.А. Методика изучения ценностных ориентаций. – М.: Смысл, 1991. – 17 с.

5. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Практикум: Навч. посібник. – К.: Каравела, 2008. – 336 с. – С. 162-166, – С. 172-181.
6. Практикум по возрастной психологии: Учеб. Пособие /Под ред. Л.А.Головей, Е.Ф.Рыбалко. – СПб.: Речь, 2002. – 694 с.
7. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред.. П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
8. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности (пособие для специалистов, работающих с персоналом) – М.: Изд. Дом "Красная площадь", 1996. – 400 с. – С . 99-131, 280-290.

Додаткова література

1. Карпенко З.С. Аксіопсихологія особистості. – К.: ТОВ «Міжнар. Фін. Агенція», 1998. – 216 с.
2. Міщиха Л.П. Психологія творчості: Навчальний посібник – Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – 448 с.
3. Помиткін Е.О. Духовний розвиток учнів у системі шкільної освіти: Навчально-методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1996. – 164 с.
4. Обозов Н.Н., Щекин Г.В. Психология работы с людьми. – К.: МАУП, 1996. – 136 с.
5. Пряжников Н.С., Пряжникова Е.Ю. Психология труда и человеческого достоинства: Учебн. пособие для студ. высш. учеб. заведений. –М .: Изд центр "Академия", 2001. – 480 с.
6. Психологія праці та професійної підготовки особистості: Навч. пос. / за ред. П.С.Перепелиці, В.В.Рибалки. - Хмельницький: ТУП, 2001. – 330 с.
7. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании: Учебное пособие. – М.: Владос, 1996. – 529 с.
8. Собчик Л.Н. Психодиагностика в профориентации и кадровом отборе. – СПб.: Речь, 2002. – 72 с.

Теми рефератів та доповідей:

1. Проблема ціннісних орієнтацій у психології
2. Історія розвитку досліджень ціннісної сфери особистості
3. Методи діагностування системи цінностей особистості
4. Ціннісні орієнтації і професійна діяльність особистості.
5. Вплив цінностей на професійний вибір особистості

Завдання для самоконтролю

1. Дайте характеристику теоретичного підґрунтя вивчення ціннісної сфери особистості?
2. Хто займався вивченням ціннісної сфери особистості?

3. Чому необхідно вивчати ціннісні орієнтації особистості під час професійного підбору?
4. Як впливають ціннісні орієнтації на вибір професії ?
5. Назвіть основні цінності, що лежать в основі професійної спрямованості за Е. Шпрангером? В чому полягає їх практична значущість для професійного самовизначення?
6. Назвіть ціннісні орієнтації, діагностика яких є особливо актуальною у профорієнтації

Заняття №5

Індивідуальні психологічні властивості особистості

ПЛАН

1. Індивідуальні особистісні властивості як основа професійної придатності.
2. Вивчення та аналіз індивідуальних особистісних особливостей особистості за 16-факторним опитувальником Р.Кеттелла.
3. Виявлення та аналіз індивідуальних властивостей нервової системи і типу темпераменту:
 - виявлення сили нервової системи та типу темпераменту за методикою «теппінг-тест»;
 - вивчення типу темпераменту за методикою Г. Айзенка
 - виявлення особистісної спрямованості особистості за К.Юнгом.
 - виведення формули темпераменту за методикою А.Белого.

Самостійна робота студента:

1. Грецов А.Г. Выбираем профессию. Советы практического психолога. – СПб.: Питер, 2006. – 224 с. – С. 101-120
2. Скворчевська О.В. Секрети психології на допомогу вчителю. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 157 с. – С.28-51.
3. Смирнова Е.Е. На пути к выбору профессии. – СПб.: КАРО, 2003. – С. 37-65.

Основна література

1. Батаршев А.В. Базовые психологические свойства и профессиональное самоопределение личности: Практическое руководство по психологической диагностике. – СПб.: Речь, 2005. – 208 с. – С. 19-42, – С. 183-186,
2. Боровский А.Б., Потапенко Т.М., Щекин Г.В. Система методов профессиональной ориентации. Кн.І. Основы профессиональной ориентации: Учебно-метод. пособие. – К.: МЗУУ, 1993. – 164с. – С.91-95.

3. Галян І.М. Психодіагностика: Навч. посібник – К.: Академвидав, 2009. – 464 с. (Серія «Альма-матер»). – С. 202-218.
4. Готовність учня до профільного навчання / Упорядник В.Рибалка. За заг. ред. С. Максименка, О.Главник. – К.: Мікрос, СВС. 2003. – 112 с. – С.11-24, – С.54-60.
5. Комінко С.Б., Кучер Г.В. Кращі методи психодіагностики: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 406 с. – С.95–105.
6. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 536 с. – С.390-394.
7. Коропецька О.М. Профорієнтація та профпідбір: Навчальний посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / О. М. Коропецька. – Івано -Франківськ: Місто НВ, 2009. – 348 с.
8. Практикум по возрастной психологии: Учеб. Пособие /Под ред. Л.А.Головей, Е.Ф.Рыбалко. – СПб.: Речь, 2002. – 694 с.
9. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности (пособие для специалистов, работающих с персоналом / Науч. ред. А.А. Деркач/. – М.: Изд. Дом "Красная площадь", 1996. – 400 с.
10. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании: Учебное пособие. – М.: Владос, 1996. – С. 104-126.

Додаткова література:

1. Гильбух Ю.З. Темперамент і пізнавальні цінності школяра (діагностика, педагогіка). – К., 1992. – 216 с.
2. Дружинин В.Н. Психодіагностика общих способностей. – М.: Академия, 1996. – 224 с.
3. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О.Моляко, О.Л.Музики. – Житомир: вид-во Рута, 2006. – 320 с.
4. Максименко С.Д. Генеза здійснення особистості. –К.: Вид-во ТОВ, «КММ», 2006. – 240 с.
5. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы / Пер. С англ. –М.: Смысл, 1999. – 425 с.
6. Міщиха Л.П. Психологія творчості: Навчальний посібник – Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – 448 с.
7. Немов Р. С. Психология. В 3-х книгах. К. 3. – М.: Просвещение. Владос, 1995.
8. Обозов Н.Н., Щекин Г.В. Психология работы с людьми. – К.: МАУП, 1996. – 136 с.
9. Орлов Ю.М. Восхождение к индивидуальности. – М.: Просвещение, 1991. – 286 с.
10. Павлютенков Е.М. Кем быть? – К.: Изд. Молодь, 1989. – 200 с.
11. Палій А.А. Диференціальна психологія: Курс лекцій. –Івано-Франківськ:

ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. – 776 с.

12. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред.. П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
13. Психологія праці та професійної підготовки особистості: Навч. пос. / за ред. П.С.Перепелиці, В.В.Рибалки. - Хмельницький: ТУП, 2001. – 330 с.
14. Самоукина Н.В. Психология профессиональной деятельности 2-е изд. – СПб.: Питер, 2003. – 224 с.
15. Собчик Л.Н. Введение в психологию индивидуальности. Теория и практика психодиагностики. – М., Институт прикладной психологии, 1998. – 512с.
16. Столяренко Л.Д. Основы психологии. – Ростов н/Д: "Феникс", 1997. – 544 с.
17. Теплов Б.М. Проблемы индивидуальных различий. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1961. – 536 с.

Теми рефератів та доповідей:

1. Історія досліджень темпераменту
2. Загальні уявлення про темперамент у психології
3. Темперамент і професійна діяльність.
4. Вплив темпераменту на навчальну діяльність школярів.

Завдання для самоконтролю

1. Що Вам відомо про темперамент?
2. Які типи темпераменту Ви знаєте?
3. Чому необхідно зважати на тип нервової системи під час вибору професії?
4. Назвіть основні властивості нервової системи, на основі яких утворюються специфічні типи вищої нервової діяльності, тобто темпераменти.
5. Назвіть дослідників, що вивчали темперамент?
6. Чи можна поділяти темпераменти на «позитивні» чи «негативні»?
7. Дайте характеристику сангвінічного темпераменту.
8. Опишіть особливості холеричного типу темпераменту.
9. Назвіть переваги і недоліки флегматичного типу темпераменту.
10. Охарактеризуйте меланхолійний тип темпераменту та вкажіть його слабкі і сильні сторони.

Заняття №6

Вивчення задатків і здібностей до діяльності у професіях «людина-людина» і «людина-знакова система»

План:

1. Задатки і здібності у професійному самовизначенні особистості. Загальні, спеціальні і професійні здібності.

2. Вивчення і аналіз задатків і здібностей до діяльності у професіях «людина-людина»:

- методика КОС-2;
- методика «Профіль мислення»;
- тест «Суб'єктивний локус контролю»;
- тест «Стиль поведінки у конфліктній ситуації» Томаса-Кілмена

3. Діагностика задатків і здібностей особистості у професіях «людина-знакова система»:

- "таблиці Шульте";
- Методика «Кільця Ландольта»
- Тест Мюстенберга «вибірковість уваги» та ін.

Самостійна робота студента:

1. Баріхашвілі І.І., Воронова М.П., Грищенко Г.В., Стариков І.М. Психологічні основи профорієнтації і професійного самовизначення. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2009. – 208 с. – С.71-82

2. Зеер Э.Ф. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов. - 2-е изд., перераб., доп. – М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2003. – 336 с. – («Gaudeamus»). – С. 122 -162.

Основна література

1. Батаршев А.В. Базовые психологические свойства и профессиональное самоопределение личности: Практическое руководство по психологической диагностике. – СПб.: Речь, 2005. – 208 с. – С. 99, – С.123-127.

2. Комінко С.Б., Кучер Г.В. Крайні методи психодіагностики: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 406 с. – С.238-242, – С.320-324.

3. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 536 с. – С-54-60, – С. 372-377, 379-382, – С.446-455.

4. Коропецька О.М. Профорієнтація та профпідбір: Навчальний посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / О. М. Коропецька. – Івано -Франківськ: Місто НВ, 2009. – 348 с.

5. Практикум по возрастной психологии: Учеб. Пособие /Под ред. Л.А.Головей, Е.Ф.Рыбалко. – СПб.: Речь, 2002. – 694 с.

6. Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента: Учебное пособие, 2-е изд. /Под ред Г.С. Никифорова, М.А.

Дмитриевой, В. М.Снеткова. – СПб.: Изд-во СПб. университета, 2001. – 240 с. – С.159-164.

7. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности (пособие для специалистов, работающих с персоналом / Науч. ред. А.А. Деркач/. – М.: Изд. Дом "Красная площадь", 1996. – 400с. – С.172-175.

Додаткова література

1. Галян І.М. Психодіагностика: Навч. посібник – К.: Академвидав, 2009. – 464 с. (Серія «Альма-матер»).
2. Гоян І.М. Психологія праці: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 105 с.
3. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О.Моляко, О.Л.Музики. – Житомир: вид-во Рута, 2006. – 320 с.
4. Коропецька О.М., Хрущ О.В. Психологічні основи профорієнтації. – Івано-Франківськ, 2003. – 96 с.
5. Міщиха Л.П. Психологія творчості: Навчальний посібник –Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – 448 с.
6. Немов Р. С. Психологія. В 3-х книгах. К.3. – М.: Просвещение. Владос, 1995. – 512 с.
7. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании: Учебное пособие. – М.: Владос, 1996. – 529 с.
8. Смирнова Е.Е. На пути к выбору профессии. – СПб.: КАРО, 2003. – 176 с.
9. Собчик Л.Н. Введение в психологию индивидуальности. Теория и практика психодиагностики. – М., Институт прикладной психологии, 1998. – 512 с.
- 10.Столярченко Л.Д. Основы психологии. – Ростов н/Д: "Феникс", 1997. – 544 с.

Теми рефератів та доповідей:

1. Як правильно обрати професію
2. Принципи і методи професіографії
3. Класифікації професій
4. Загальна характеристика опису професії

Контрольні запитання:

1. Чим займається професіографія ?
2. Які її основні завдання?
3. Що лежить в основі класифікації професій Дж. Холланда?
4. Які основні типи професій виділив Є.О. Клімов?

5. Назвіть і опишіть професії типу «людина-людина».
6. Назвіть і опишіть професії типу «людина-знакова система».
7. Назвіть основні засади вивчення професії.
8. Виділіть основні пункти плану опису професії.
9. Назвіть методи, які використовують в професіографії.
10. Чим приваблює професія психолог?
11. Що мені відомо про професію психолог?
12. Які галузі практичного застосування у психології Ви знаєте?

Заняття №7

Вивчення та аналіз задатків і здібностей до діяльності у професіях "людина-техніка", "людина-природа" та «людина-художній образ»

План:

1. Розвиток професійних здібностей та формування професійно важливих якостей особистості.
2. Вивчення задатків і здібностей до діяльності у професіях "людина-техніка", "людина-природа" та «людина-художній образ":
 - виявлення профілю мислення та рівня креативності за методикою «Профіль мислення» (В.Ганзен, К.Малишев, Л.Огінець).
 - вивчення логічного мислення за допомогою тесту "Кількісні відношення";
 - вивчення креативності за методикою «Ваш креативний потенціал»;
 - дослідження творчого мислення за допомогою тесту - КТТМ Торренса (адаптація О.І.Щебланової).

Самостійна робота студента:

1. Баклицький І.О. Психологія праці: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 655 с. – С.186-199.
2. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности (пособие для специалистов, работающих с персоналом / Науч. ред. А.А.Деркач /. – М.: Изд. Дом "Красная площадь", 1996. – 400с. – С . 290-296.

Основна література

1. Батаршев А.В. Базовые психологические свойства и профессиональное самоопределение личности: Практическое руководство по

- психологической диагностике. – СПб.: Речь, 2005. – 208 с. – С.100-104, 137-142.
2. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психологической диагностике. – К.: Наукова думка. 1989. – 528 с.
 3. Галян І.М. Психодіагностика: Навч. посібник – К.: Академвидав, 2009. – 464 с. (Серія «Альма-матер»). – С.188-195.
 4. Гоян І.М. Психологія праці: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 105 с.
 5. Комінко С.Б., Кучер Г.В. Кращі методи психодіагностики: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 406 с. – С.85-94.
 6. Коропецька О.М. Профорієнтація та профпідбір: Навчальний посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / О. М. Коропецька. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009. – 348 с.
 7. Міщиха Л.П. Психологія творчості: Навчальний посібник –Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – 448 с.
 8. Практикум по возрастной психологии: Учеб. Пособие /Под ред. Л.А.Головей, Е.Ф.Рыбалко. –СПб.: Речь, 2002. – 694 с.
 9. Психологічна діагностика мислення, інтелекту, креативності дитини /Упорядник С.Д.Максименко, Д.Кондратенко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – С. 32-38.
 10. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности (пособие для специалистов, работающих с персоналом /Науч. ред. А.А. Деркач/. -М.: Изд. Дом "Красная площадь", 1996. – 400 с. – С.85-95..
 11. Рыбалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості. – К.: Вища школа, 1996. – 362 с.
 12. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании: Учебное пособие. – М.: Владос, 1996. – С.104-126.

Додаткова література:

1. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О.Моляко, О.Л.Музики. – Житомир: вид-во Рута, 2006. – 320 с.
2. Зеер Э.Ф. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов. -2-е изд., перераб., доп., - М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2003. – 336 с. – («Gaudeamus»).
3. Климов Е.А. Введение в психологию. Пособие для работников службы занятости. -М.,1992.
4. Самоукина Н.В. Психология профессиональной деятельности 2-е изд. СПб.: Питер, 2003. – 224 с.

Теми рефератів та доповідей:

1. Професійно важливі якості у професіях «людина –техніка»
2. Професійно важливі якості у професіях "людина-природа
3. Професійно важливі якості у професіях "«людина-художній образ"
4. Образ професії практичний психолог
5. Професійна ідентичність та шляхи її досягнення.
6. Профорієнтація: недоліки і перспективи розвитку.

Контрольні запитання:

1. Які основні завдання професіографії?
2. Назвіть методи, які використовують в професіографії
3. Професіограма як метод дослідження професійної діяльності
4. Назвіть основні засади вивчення професії.
5. Які відомі класифікації професій Ви знаєте?
6. Що лежить в основі класифікації професій Дж. Холланда?
7. Які основні типи професій виділив Є.О. Клімов?
8. Назвіть і опишіть професії типу «людина-техніка».
9. Назвіть і опишіть професії типу «людина-природа».
10. Назвіть і опишіть професії типу «людина-художній образ».

Заняття №8

Моя особистісна професійна перспектива (самоаналіз на основі самодослідження)

План опису :

1. Образ професії «психолог»
2. Мої індивідуальні психологічні особливості та здібності
3. Самоаналіз за результатами опрацьованих методик

Самостійна робота студента:

1. Пряжников Н.С. Методы активизации профессионального и личностного самоопределения: Учебно-методическое пособие. – 2-е изд., стер. – М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2003. – 400 с. – С. 369-387.
2. Методика ОПП (Є.О.Клімов, М.С.Пряжніков)
3. Тюшев Выбор профессии: тренинг для подростков. – СПб.: Питер, 2008. – 160 с. – С. 132-134.

Основна література

1. Бодров В.А. Психология профессиональной пригодности. Учебное пособие для вузов. –М.: ПЕР СЭ, 2001. – С. 254-269.
2. Климов Е. А. Как выбрать профессию: Книга для учащихся старших классов средней школы. - 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1990. – 159 с.
3. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения. – Ростов -на-Дону: Феникс, 1996. – 512 с.
4. Климов Е.А. Развивающийся человек в мире профессий. – Обнинск: МГУ, Центр «Детство», 1993. – 57 с.
5. Коропецька О.М. Профорієнтація та профпідбір: Навчальний посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / О. М. Коропецька. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009. – 348 с.
6. - Франківськ: Місто НВ, 2009. – 348 с.
7. Пряжников Н.С., Пряжникова Е.Ю. Психология труда и человеческого достоинства: Учебн. пособие для студ. высш. учеб. заведений. –М.: Изд. центр "Академия", 2001. – 480 с.
8. Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента: Учебное пособие, 2-е изд. /Под ред Г.С. Никифорова, М.А. Дмитриевой, В. М.Снеткова. – СПб.: Изд-во СПб. университета, 2001. – 240 с.
9. Столяренко Л.Д. Педагогическая психология. Серия "Учебники и учебные пособия". – Ростов н/Д: "Феникс", 2000. – С.392-400. – 544 с.

Додаткова література

1. Зеер Э.Ф., Павлова А.М., Садовникова Н.О. Профориентология: Теория и практика: Учебное пособие для высшей школы. –М.: Академический проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2006. – 192 с.
2. Міщиха Л.П. Психологія творчості: Навчальний посібник –Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – 448 с.
3. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.
4. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Практикум: Навч. посібник. – К.: Каравела, 2008. – 336 с.
5. Рубін О.А., Белей М.Д., Юрченко З.В., Савчинська Л.О. Практична психологія в школі: Навчально-методичний посібник - 2-е видання, доповнене. – Івано-Франківськ, Гостинець, в-во Івано-Франківської Телогічної Академії, 2005. – 128 с.

Тема доповіді:

1. Самоаналіз на основі самодослідження «Я і моя професія»
2. Опишіть образ професії психолога у тій галузі психології, в якій маєте намір працювати.

Програмові вимоги до заліку з курсу " Профорієнтація та профпідбір"

1. Предмет, об'єкт, завдання та основні підходи профорієнтації
2. Функції профорієнтації
3. Категоріальний апарат профорієнтації.
4. Основні методологічні принципи профорієнтації
5. Структура та основні напрями профорієнтаційної роботи
6. Мета й основні завдання професійної просвіти і професійного виховання.
7. Професійний відбір та профпідбір як складові профорієнтації.
8. Професійна адаптація та її значення в професійному становленні особистості.
9. Форми та методи профорієнтаційної роботи зі школярами
10. Організація і проведення профінформаційного уроку.
11. Професіографічна зустріч як одна з форм профпросвітницької діяльності.
12. Професіографічна екскурсія: особливості її підготовки та проведення.
13. Професіографічне дослідження як одна з форм ознайомлення підростаючої особистості зі світом професій.
14. Навчально-методичний кабінет профорієнтації.
15. Психологічні основи профільного навчання та його роль у профорієнтації школярів.
16. Проблема «людина–професія» та її розвиток у філософських, педагогічних та психологічних науках.
17. Виділення профорієнтації як самостійної галузі знання та її розвиток в кінці XIX на початку XXст.
18. Розвиток профорієнтації в 40-60-ті роки XX ст.
19. Основні тенденції та напрями розвитку профорієнтації в сучасних умовах.
20. Психологічний зміст та співвідношення понять «професійне самовизначення», «професійна орієнтація», «кар'єра» та «професійний вибір».
21. Психологічна сутність професійного самовизначення

22. Типи професійного самовизначення за Н.С.Пряжніковим
23. Типи самовизначення за А.К.Марковою
24. Рівні самореалізації (за М.С. Пряжніковим, Є.О. Клімовим).
25. Теорії професійного самовизначення
26. Психодинамічні теорії професійного самовизначення
27. Теорія батьківських установок Еллі Роу?
28. Теорія самовизначення Д.С'юпера?
29. Теорія професійного самовизначення Е.Гінзберг.
30. Сценарна теорія Е.Берна.
31. Поняття особистості у психології.
32. Поняття «професійно обумовлена особистість».
33. Структура професійно обумовленої особистості.
34. Професійна спрямованість та її складові.
35. Якісні характеристики професійної спрямованості.
36. Професійна компетентність та її складові.
37. Професійно важливі якості
38. Професійно значущі психофізіологічні властивості
39. Стадії професійного розвитку особистості (Є.О.Клімов).
40. Поняття мотивації.
41. Класифікація та структура мотивів
42. Психологічні теорії мотивації.
43. Теорія мотивів А. Маслоу.
44. Двофакторна теорія мотивації Ф. Херцберга.
45. Теорія мотивації Д. Мак-Клелланда.
46. Теорія "уникнення невдач" Д. Аткинсона та Х. Хекхаузена.
47. "Теорія сподівань" В. Врума.
48. Теорія мотивації Л. Портера та Е. Лоулер.
49. Теорія "Х", "теорія Y" та "теорія Z" Д. Мак-Грегори, О.Шелдона та В. Оучі.
50. Мотиви вибору професії.
51. Структура мотиву діяльності
52. Особливості мотивації професійного навчання. Дослідження А.А.Реана.

53. Психологічна сутність та структура професійної діяльності.
54. Особистість як суб'єкт діяльності.
55. Взаємозв'язок професійних вимог та індивідуально-психологічних особливостей особистості.
56. Поняття професійної придатності та її складові
57. Предмет, мета та завдання професіографії.
58. Ключові поняття: „професія”, «заняття», „спеціальність”, „кваліфікація”.
59. Основні методологічні вимоги до складання професіограми.
60. Поняття "професіограма", "психограма". Схема складання професіограми та психограми.
61. Класифікації професій (Є.О. Клімов, Дж. Холланд Кьюдер, Д. Патерсон).
62. Методи професіографічних досліджень.
63. Психологічні основи правильного вибору професії.
64. Сутність, мета та завдання професійної консультації
65. Методологічні принципи профконсультації
66. Основні види та етапи психологічної консультації.
67. Проблемне поле профконсультації.
68. Психодіагностика професійної діяльності.
69. Методи дослідження у професійному консультуванні та психодіагностиці.
70. Кризи професійного становлення.